

jezik častno mesto, nemško knjigo odrivamo, kjer jo le moremo in jo nameščamo s slovensko, n. pr. koledarje. Mnogo še treba, a ne izgubimo zaupanja v Boga, sami vase in v narodovo bodočnost! Ne bode nas strla nobena sila, saj je duh neumrljiv.

Nikar ne pozabimo, da ima slovstvo za naš narod prevažno nalogo, da nas namreč obvaruje tujstva. Pravo narodno slovstvo, ki prodira v poslednje sloje narodove, to nas bode delalo močne in nepremagljive. Ne bodimo malosrčni, bodimo pa bolj idejalnega mišljenja! Tudi poročevalec — dasi ga žalostí skromna žetev na slovenskem slovstvenem polju — ne obupuje, ampak trdno verujoč v boljšo prihodnost budi pravo zavest in kliče na delo.

Dandanes je dōba časopisov in koledarjev. Vidi se, da živimo v sedanjosti, da mislimo najprej sami nase. Poleg tega kažemo vedno ljubezen do mladeži. Kako radi, kako raznovrstno delamo zanjo! Uglabljam se tudi v spoznavanje svojega milega jezika. Pisatelja za pisateljem obdelujejo naši jezikoslovci in nam luščijo jedro jezikovo iz starajočih se spomenikov. I to je dobro, potrebno. Ne obupajmo, saj nad oblaki je še vedno — svetlo solnce!

»**Angeljček**« otrokom učitelj in prijatelj. Izdal Anton Kržič. VI. zvezek. V Ljubljani, 1891. — Tiskala »Katoliška Tiskarna«. Dobiva se v »Kat. Bukvarni« v Ljubljani. 8°. Str. 48. Cena 12 kr. — Zopet delce za mladino! Po nekotikem prestanku hiti že šestič »Angeljček« med slovensko mladino, poln lepih nauk, zabave in tudi v ličnem oblačilu. Tako je spodobno za »Angeljčka«. — O kakovosti vsebine nam ni treba govoriti, ker je taka, kakor v prejšnjih zvezkih. Poleg izvornih sestavkov je tudi nekoliko povzete iz dobrih tujih spisov. Sličice so sicer preproste, a za mladi ukus primerne. Ne čudimo se, ako slišimo o velikih uspehih dosedanjih zvezkov »Angeljčka«. Mislimo pa vendar, da ne kaže držati se vedno istega reda, kakor delajo časopisi. Večnega razlike, la bode »Angeljček« vedno nov, vedno zanimiv in da bode vselej iznenadil mlade svoje prijatelje!

»**60 malih povestij**« za otroke. Poleg italijanskega izvornika spisal Janko Leban, nadučitelj v Begunjah pri Cerknici. V Ljubljani, 1891. Založil Janez Giontini. Tiskarna R. Miliceva. 8°. Str. 44. Cena 16 kr., po pošti 18 kr. — Izvirnik temu delcu je zato izbran dobro, ker so povestice jako primerne otroškemu umu. Tudi so prirejene v lepem, čistem jeziku, česar ne nahajamo v vseh enakih knjigah. Prav je, da se že otroci navadijo pravilnega jezika. Le tu pa tam je kaj manj umevnega za prvo mladost in treba je, da učitelj ali stariši malo pomagajo; taka vaja bode prekoristna za malčka. — Želeli bi pač, da bi se v nekaterih povesticah manj poudarjal dobiček dobrega dejanja, bolj pa njegova pravna vrednost. Dobrega dejanja ne smemo storiti najprej zaradi dobička in ne opuščati slabega zaradi škode, marveč zato, ker je tako volja božja, ker ima dobro delo ceno samo na sebi, tudi ne gledé na dobiček. Naj prečita kdor-

koli »Opoldansko zvonjenje«, takoj se mu bode vrnila ta misel. To zvonjenje razveseljuje tiste otroke, ki gredó opoldne domov in jih spominja med potoma starišev in južine: a zakaj bi se otroci ne spominjali v molitvi Gospodovega včlovečenja in zakaj bi povestica pod omenjenim naslovom tega ne omenjala?

Zato lahko rečemo: Kakor hoče »Angeljček« učiti in blažiti otroka na odločno in krepko verski podlagi, ogiba se ta knjižica preveč te strani, tega momenta v vzgoji. — Knjižica je za svoj namen — med drugimi — vendar le dobra, a kritike dolžnost je, opozarjati še na kaj drugega, kakor na slovniške oblike.

»**Delavsko vprašanje**«. Okrožnica svetega Očeta Leona XIII. Preložil Andrej Kalan, vrednik »Domoljuba«. V Ljubljani, 1891. Samozaložba. Tisk »Katoliške Tiskarne«. 8°. Str. 54. Cena 10 kr. — Prav je, da se je posebej natisnila zgodovinsko pomenljiva okrožnica svetega očeta z dné 17. maja 1891. l. in še bolj prav bi bilo, da bi se razširila na razne strani, da bi se o njej razgovarjali, razpravljali jo in njenih zlatih nauk se navzemali delavci in delodajalci. O vsebini te knjižice bi mogli tukaj pisati jako obširno, a kritika naša ne sodi, kjer uči najvišja cerkvena učilna oblast. O prevodu pa rečemo, da je prav umeven; ni namreč lahko prevajati točno in vendar umevno krasne, tehtne, jako jedrnate in vendar govorniške pisave svetega Očeta, ki spominja čitatelja na stare klasične. Ali naj opomnimo, kako bi se dalo kaj povedati v čistejši slovenščini? Glagola »odpomoči« ne moremo odobravati, ker ga narod ne rabi in je narejen po nemškem »abthelfen«. Mi bi ne pisali »uzrok«, pač pa rabili v drugih sestavinah *u* namesto *v*. Morebiti izpregovorimo še o drugi priliki o lepi knjižici, ozirajoč se na jezik njen. Sedaj samo želimo, da bi jo Slovenci pazno čitali in jo ohranili v spominu.

»**Marija sedem žalosti**«. Molitvena knjiga za Marijine častilce z molitvami pri očitni službi Božji in na svetih stopnjicah. Sestavil Jan. Ev. Mauring, Mokronoški kapelan. Z dovoljenjem prečastitega knezoškofijstva ljubljanskega. — V Ljubljani. Založil in prodaja Janez Bonač. 1891. 16°. Str. 372. Cena vezani knjigi: v platno 90 kr., v usnje in marmornato obrezo 1 gld., z zlato obrezo 1 gld. 10 kr., pozlačen. platn. 1 gld. 20 kr., barvano usnje 1 gld. 30 kr., črni chagrin in rdečo obrezo 1 gld. 20 kr. Knjiga se dobiva tudi v »Katoliški Bukvarni«. — Ne nameravam podati čitateljem strokovnjaške ocene tega molitvenika, zakaj knjiga te vrste mora prebiti — rekel bi — nekako preskušnjo pred cerkveno oblastjo, predno gre med svet. Zato se nam ni treba kar nič bati, da bi bilo kaj napačnega v njej. O vrlinah pa in nedostatkih se dá soditi v vsakem delu, tako tudi tukaj, zlasti ker je gospod sestavljalec, — kolikor vemo — začetnik na tem polju. No, ta začetek se ni obnesel slabo. Res je bilo primerno sestaviti to knjižico o tej pobožnosti, katero goji cerkev s tiho ljubeznijo, kakor se sploh žalost rada zakriva. Duhovni pastirji vedó, da ima pobožni narod posebno srčno sočutje z žalostno Materjo

Božjo, zato je tudi toliko altarjev in toliko slik posvečenih njeni žalosti. Kdo ne vé, da sta dve umetnosti, slikarstvo in glasba, tekmovali, da bi lepo in resnično izrazili najmilejše čustvo: materinsko žalost — izviraajočo iz materinske ljubezni.

Kar smo označili tukaj bolj po ideji in jedru, to preveva razne molitve in vaje, katere ponuja ta knjižica. Kolikor moremo soditi, glasé se molitve dostojno in izražajo pobožno čustvo, jasne misli.

V jeziku, v pisavi se vidi pisateljev trud, da bi ustrezal slovniškimi in stilističnimi pravilom.

Kajpada bi bil mogel marsikaj lepše povedati, in lepe misli bi se dale vlti še v lepšo in pravilnejšo jezikovno obliko. Lepi so kratki stavki, a biti morajo res celotni stavki, kakoršen ni ta-le: »Drugi knjigo iz reda sv. Avgušтина.« Pa ne iščimo pezdirdja na lepem oblačilu, s katerim je hotel gospod pisatelj odličiti podobo žalostne Matere, izrecimo rajši z besedami gospoda generalnega vikarja željo, »da bi se ta podučljiva knjiga med verniki razširila in obilno dušnega sadu rodila«.

Raznoterosti.

Naše slike.

1. **Lermontov.** Nadejamo se, da ustrezamo mnogim čitateljem s to sliko, kakor tudi z življenjepisom slavnega pesnika. Jako radi bi tudi o drugih prilikah objavili take slike, za katere bi se prav takrat naročniki najbolj zanimali, a povedati treba odkrito, da je s slikami neprimerno velika težava. Spis se dá napisati, a slike ne moremo narediti sami.

2. **Spljet,** tudi Splet, (Spalato) je največje mesto Dalmacije. Slika v poslednji številki našega lista kaže to mesto celotno z zapadne strani. V tej številki pa vidimo samo jeden del, jedno ulico, ali boljše mestni breg ob morju. — Mesto je zanimivo bodisi po zgodovini, bodisi po sedanjem stanju. Na kraju, kjer je dandanes staro mesto, stal je nekđaj veliki Dioklecijanov grad, sezidan l. 304. Sedanja stolnica je bila v rimski dóbi paganski tempelj. — Spljet se razteza na dnu dolgega polotoka, od vznožja Mosora do malega otoka Čiova. Lice mesta je precej starinsko, ulice so večinoma kratke in ozke. Prebivalstvo raste jako hitro; sedaj šteje okoli 19.000 duš, skoro samih katoličanov. Spljet ima živahno kupčijo, pa bila bi še obširnejša, ako bi bila boljša njegova luka. Velike ladije ne morejo do kraja, in tako treba večkrat sode spuščati v morje, potem pa zopet vleči jih iz morja na ladijo. Ko je potoval svetli cesar meseca julija po Dalmaciji, obiskal je tudi Spljet. Spljet je slovansko mesto; ker se čvrsto razvija, utegne imeti v bodočnosti važno vlogo.

3. **Jurče na jablani.** Jurče se ni sicer učil nikjer sadjarstva, a vendar dobro vé, kje so najboljše jabolka. Tam na koncu vasi ima čevljar Matijec vrt in na vrtu jablano. Jurče jo pozna tako, da se mu še sanja o njej. Kolikokrat je že pogledal nanjo, a bal se je Matijca. A poskusimo! Jurče se že gostí z najboljšimi jabolki, kar primaha Matijec s kučmo na glavi in palico v roki tam mimo. Kmalu stoji pod drevesom, Jurče pa sedi na veji. »Ali mi greš doli«, veli Matijec in skriva palico za hrbtom. A Jurče . . . ?

Po pravici povemo, da ne vemo, kaj je naredil, ali kaj namerava narediti. To pa vemo, da mu Matijec ne namerava delati krivice.

4. **Živa slika: »Sveti Alojzij v nebeški slavi.«** Ko so letos povsodi praznovali tristoletnico smrti sv. Alojzija, priredilo je tudi naše Marijanišče dne 21. junija zvečer mično slovesnost: domači gojenci so igrali igro »Alojzij«; na glashenem odru se je glasila godba (klavir in harmonij) in se vrstila z lepim petjem, naposled so se priredile še žive slike: »Prvo sveto obhajilo«, »Slovo od doma in očetov blagoslov«, »Alojzij v nebeški slavi«. Poslednjo podajemo tukaj po »domači« fotografiji.

5. **Marijanišče od južne strani.** Lani smo objavili sliko sprednje strani (s ceste) našega Marijanišča. Ker je ta hiša ne samo dom nad 130 gojencem iz vseh krajev slovenskih, ampak tudi našemu listu, naj se čitatelji ne izpodtikajo nad to sliko, ki je sedaj še resnična, pa kmalu ne bode več. Na desni strani ob koncu se je začel pred kratkim zidati nov oddelek — največ za šolske namene. Sedanji prostori, dasi so veliki, ne zadostujejo potrebam. Novi oddelek bode imel lične, svetle in zdrave prostore za štirirazredno ljudsko šolo. Iz tega se vidi, da naprednega duha ne manjka temu zavodu, da bi le ne zaostajali pomočki. Pa saj je tudi dolgove delati — napredno! — Čitatelj vidi glavno poslopje, na desni pa gospodarstvena poslopja; spredaj je vrt; pred vrtom na polju pa se nastavljajo gojenci (ne vsi), ki so tudi toliko nečimerni, da želé biti na sliki. Privoščimo jim to veselje!

6. **Nova brambovska vojašnica v Ljubljani.** Da ne kažemo ljubezni samo do sebe, podajemo tu sliko nove brambovske vojašnice. Obe poslopji, Marijanišče in vojašnica, sta drugo blizu drugega. Zato si nekdo ni mogel kaj, da ne bi bil z drugega nadstropja v Marijanišču pomeril z aparatom fotografskim tje na sosedo in jo — ne ustrelil, marveč ujel na ploščo in napravil sliko. Nova vojašnica je lepa pa velika zgradba. Glavno poslopje meri v dolgosti 137 m. Nad vojašnico vidiš na sliki vrh hriba Golovca,